

UTBILDNINGSPLAN

Masterprogram i missbruks- och beroendevård, 120 högskolepoäng

*Master Programme in Treatment and Care of Substance Abuse,
120 Higher Education Credits*

Ansvarig institution

Institutionen för pedagogik

Nivå på programmet

Avancerad nivå

Fastställande av utbildningsplan

Universitetsstyrelsen inrättade Masterprogrammet i missbruks- och beroendevård 2007-12-10. Institutionsstyrelsen vid Institutionen för pedagogik har genom beslut 2007-10-25 godkänt utbildningsplanen. Utbildningsplanen är fastställd av grundutbildningsnämnden för humaniora och samhällsvetenskap 2007-11-06.

Giltighet

Utbildningsplanen gäller from 2008-08-01.

Förkunskaper

För tillträde till utbildningen krävs grundläggande behörighet för studier på avancerad nivå samt särskild behörighet:

- Svenska B
- Engelska A
- 90 högskolepoäng i något av huvudområdena pedagogik, socialt arbete, vårdvetenskap eller motsvarande huvudområde, inklusive ett examensarbete på kandidatnivå. Dessutom krävs minst 2 års yrkeserfarenhet inom området eller annan erfarenhet som kan prövas likvärdig.

Syfte

Syftet med utbildningen är att studenten ska utveckla fördjupad kunskap och kompetens för ett kvalificerat arbete inom nordisk missbruks- och beroendevård samt förbereda sig för forskning inom fältet. Därutöver syftar utbildningen till att genom integration av kunskap från flera praxisfält lägga en grund för en tvärprofessionell och helhetsorienterad missbruks- och beroendevård i ett nordiskt perspektiv.

En tänkbar arbetsmarknad efter genomgången utbildning är tjänster med specialistfunktioner, tjänster med övergripande ansvar/ledarskap inom såväl offentlig som privat sektor samt frivilligorganisationer. Andra tänkbara arbetsuppgifter kan vara tjänster med utvecklings- eller forskningsuppdrag inom missbruks- och beroendevården.

Mål

Kunskap och förståelse

För masterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Färdighet och förmåga

För masterexamen skall studenten

- visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper, och
- visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För masterexamen skall studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Lokala mål

Studenten ska ha utvecklat fördjupad kunskap och kompetens för ett kvalificerat arbete inom missbruks- och beroendevården med särskilt fokus på följande områden

- Professionellt förhållningssätt
- Missbruks- och beroendeproblematik
- Missbruks- och beroendevård
- Professions- och organisationsutveckling
- Vetenskapligt förhållningssätt och forskningsarbete

Programmets organisation och uppläggning

Utbildningen ges av IKM¹ vid Institutionen för pedagogik i samarbete med Institutionen för vårdvetenskap och socialt arbete som ansvarar för examination i förekommande fall samt ingår i programrådet. Växjö universitet har huvudansvaret för masterutbildningen, men den bygger på samverkan med lärosäten i Norge och Danmark enligt särskilda avtal (Högskolan i Hedmark, Norge och Kolding Pedagogseminarium, Danmark)

Under det första året ansvarar varje enskilt land för utbildningen inom ramen för respektive system men med utgångspunkt i en likvärdig utbildningsplan. Det nordiska perspektivet innebär då att studenten via lärarutbyte, litteratur och studiebesök får kunskap om respektive län-

---

¹ Institutet för Kunskaps- och Metodutveckling inom ungdoms- och missbrukarvården som är en särskild enhet vid Institutionen för pedagogik

ders missbruks- och beroendevård på både individ- och samhällsnivå. Även kunskapsläget i andra länder, främst inom Europa, berörs.

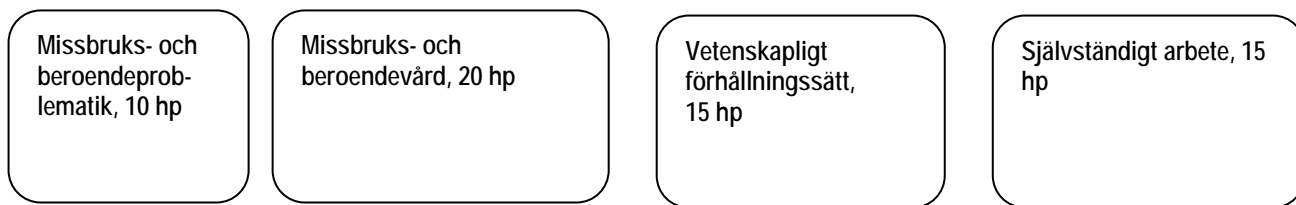
Utbildningens upplägg under det andra året syftar till en integrering av studenternas erfarenheter samt kunskapsutbyte genom bl.a. gemensamma undervisningstillfällen som växelvis äger rum i Sverige, Norge och Danmark. Studenterna träffas däremellan i mindre studiegrupper i respektive land, men kommer att kommunicera med varandra via en dataplattform. Ett komparativt perspektiv kommer att eftersträvas i studenternas uppsatser.

Programansvarig och programråd

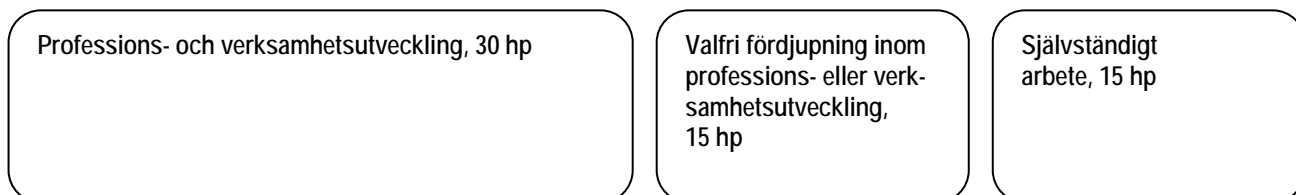
För programmet finns en person som är programansvarig. Det finns också ett programråd bestående av representanter för de i utbildningen ingående lärosätena, Institutionen för vårdvetenskap och socialt arbete vid Växjö universitet samt studerande. Varje land har en egen referensgrupp knuten till utbildningen. Referensgruppen i Sverige består av IKM:s styrelse, det vill säga representanter från Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Kriminalvårdsverket samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Modell över programmet

ÅR 1

ÅR 2

Samtliga kurser i programmet ligger på avancerad nivå.

Innehåll

År 1

Missbruks- och beroendeproblematik, 10 högskolepoäng

- Drogekunskap, missbruk, beroendeproblematik och psykisk ohälsa
- Drogekunskapets sammanhang, betydelser och förklaringsmodeller
- Fysiologiska, psykiska och sociala konsekvenser av missbruk och beroende

Missbruks- och beroendevård, 20 högskolepoäng

- Etik, demokrati och människosyn
- Förändringsarbetets villkor och innehåll
- Samhällsvillkor och organisering av missbruks- och beroendevården i Norden.

Vetenskapligt förhållningssätt, 15 högskolepoäng

- Vetenskaplig och erfarenhetsbaserad kunskap
- Villkor för evidensbaserad praktik
- Kvantitativ och kvalitativ metodik

Självständigt arbete, 15 högskolepoäng

- Genomföra ett kvalificerat självständigt arbete

År 2

Professions- och verksamhetsutveckling 30 högskolepoäng

- Profession och professionsutveckling
- Gruppdynamik, ledarskap och organisationsutveckling
- Samverkan i multiprofessionella organisationer
- Dokumentation och utvärdering ur ett kompetens- och organisationsperspektiv

Valfri fördjupning inom professions- eller verksamhetsutveckling, 15 högskolepoäng

- Forskningsmetodik med fokus på valt ämne (fördjupning)
- Profession och professionsutveckling med fokus på förändringsarbetets villkor *eller*
- Verksamhetsutveckling med fokus på en evidensbaserad praktik

Självständigt arbete, 15 högskolepoäng

- Genomföra ett kvalificerat självständigt arbete

För de studenter som önskar finns möjlighet att skriva ett självständigt arbete om 30 högskolepoäng istället för två separata arbeten om 15 högskolepoäng.

Omvärldskontakter

Utbildningen har en nordisk prägel med internationella samarbetspartners. Referensgrupper från respektive land med förankring i det aktuella verksamhetsfältet är knutna till utbildningen och kommer att kunna bidra till utvecklingen av den nordiska mastern. För den enskilde studenten kommer utbildningens upplägg med direkt samverkan med de andra nordiska ländernas lärare och studenter att stärka kunskapsutvecklingen och möjliggöra en utökad arbetsmarknad inom Norden.

Undervisning och examinationsformer

Den pedagogiska grundsyn som utgör basen för utbildningen utgår från teorier om yrkeskunskapens natur där syftet är att studenterna ska kunna integrera teori och praktik på ett fruktbart sätt, med målet att utveckla ett kritiskt reflekterande förhållningssätt. Kunskapsutveckling och lärande i detta avseende handlar främst om att låta erfarenhetsbaserad och teoretisk kunskap prövas och speglas mot varandra genom att integrera livserfarenheter, yrkeserfarenheter och vetenskapligt baserad kunskap. Studenternas erfarenheter bildar underlag för analys, bearbetning och diskussion. Detta ger tillfälle att ta till vara andras erfarenheter och synsätt och därmed vidga de egna perspektiven. Arbetet med människor inom missbrukar- och beroendevården kräver att man har integrerat de kunskaper, färdigheter och den kritiska förmåga som krävs för att kunna leda och vidareutveckla praktiken.

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och skilda slag av grupp- och enskilda uppgifter. Huvudsakligen bedrivs undervisningen på svenska men föreläsningar och/eller delar av kurser sker på norska och danska. Arbetsformerna varierar och bygger på såväl individuellt arbete som samverkan i grupp med syfte att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt, fördjupad kunskap, kritiskt tänkande och problemlösning.

Perspektivet på studenternas lärande grundas i synen på lärande som en process av ömsesidighet och delat ansvar. Genom att framhålla det pedagogiska samtalsbetydelse framhålls ett lärande där de samtalande involverar sina personliga, praktiska och teoretiska erfarenheter med varandra. Förutom att det pedagogiska innehållet blir meningsfullt, kritiskt genomlyst och utmanande understödjer ömsesidigheten självinsikt och lärande av såväl ett professionellt som kritiskt tänkande. Lärarna ska stimulera till ett sådant lärande men studenterna har ett ansvar för sitt eget lärande. Lärarna är på så sätt handledare och undervisare i lika hög grad.

Det finns en strävan att variera examinationsformerna och anpassa dem till det kursinnehåll som ska examineras. Detta betyder att de i utbildningen ingående kurserna examineras i varierande former; genom ett aktivt deltagande i seminarier, redovisning av papers, skriftliga uppgifter som genomförs enskilt alternativt i grupp samt självständigt arbete omfattande sammanlagt 30 högskolepoäng.

Utvärdering, studentinflytande, kvalitetsutveckling

Som ett led i institutionens kvalitetsarbete genomförs utvärderingar efter varje kurs och efter genomgången utbildning. Dessutom genomförs en formativ utvärdering efter halva utbildningen. Det är studentens och lärarens ansvar att medverka i värderingen. Resultatet sammanställs och presenteras vid programrådets möten, där även studenter är representerade. Där diskuteras utbildningens kvalitet och åtgärder för kvalitetsutveckling. Sammanställningar av kurs- och programutvärderingar arkiveras av institutionen.

Examensbevis

Studenter som med godkänt resultat genomgått utbildningsprogrammet kan efter ansökan få examensbevis. Ansökan om examensbevis lämnas eller skickas till: Växjö universitet, Studentcentrum/Examen, 351 95 Växjö. Ansökningsblankett hämtas på Examensheten eller på hemsidan <http://www.student.vxu.se/studentenservice/examen/index.html>.

De som fullföljt Masterprogrammet i missbruks- och beroendevård kan erhålla följande examen:

Filosofie masterexamen med inriktning mot missbruks- och beroendevård (Huvudområde: Pedagogik eller Vårdvetenskap eller Socialt arbete)

Master of Social Science (Two Years) with specialization in Treatment and Care of Substance Abuse (Major subject: Education or Caring Science or Social work)

Examensbeviset är tvåspråkigt (svenska/engelska). Tillsammans med examensbeviset följer Diploma Supplement (engelska).

Övrigt

Under år två kommer undervisningen att bedrivas i Sverige, Norge och Danmark. Detta innebär vissa kostnader för resor och uppehälle som studenten själv står för. Resorna sker både inom landet och till Norge och Danmark. För närmare upplysning om omfattning av dessa kostnader – kontakta programansvarig.